

Dudzeelsch spekkewinkeltje in mijn kinderjaren (dat is nu meer dan 100 jaar geleden)

Benoît de Langhe (+)
Knokke, 28 december 1948

Heden ten dage zijn de snoepwinkels echte salons, maar vroeger in mijn kinderjaren waren de spekkewinkeljes gehouden in kleine plaatsjes door oude of sukkelachtige wuuvetjes. Je kost ook wel spekken en koeken krijgen in de gewone kruidenierswinkels, maar dar verteerden de jongens en meisjes hun wekelijkse cent, hun zondagscent niet. Ze gingen daarvoor naar Lowieze Kloefekappers, naar Belletje van de Kuipers, naar Cilia Blommaerts, naar Meerlaars en voor 't groot geld naar Karretjes. Ja, toe Dolf Karrens kwam er naast de koperen cent ook "wit" geld (nikkelgeld) in 't schof. Verwende jongens, die meer geld hadden, gingen snoepen bij Karretjes waar meer provisie was dan elders en ook z.g. koekeblokken stonden, waarop de knechtjongens koeken kaptten.

Platte, langwerpige zoetekoeken (peperkoeken), moesten overlangs in tweeën worden gekapt. Twee kappers deden overhands (beurtelings) een kap. Wie de koeke laatst verscheen sloeg, was de winnaar. De verliezer moest betalen, en ze aten de koek samen op. 't Ging goed als de koeke hard genoeg was, maar taaie koeken werden soms geheel in flenten geslagen. Er waren jongens die het goed konden : schoone, rechte, sneedjes, kort of lang, naar schatting voor de laatste slag. Daarvoor diende een speciaal driepikkelig blokje, met de hulp van handige bijltjes.

Aldus was er 's zondags na den noene grote drukte toe Karretjes met die koekeblokken in de winkel, alsook met het ganzespel en de lotto in de keuken. Er werd gespeeld voor piknikken en ander gebak. Er was lawijd en druke. Dolf, de baas, had werk met al dat geloop en lawaai en moest goed letten op de lange vingers en 't slecht geld. Karretjes winkel lag toen op de hoek van 't straatje, waar zich nu een meubelwinkel bevindt.

Elders was het niet zo druk, zeker niet bij Lowieze Kloefekappers, die huishoudster was bij een oud kloefekappertje, Jantje Praet, wonend in 't hoekhuis van Bazinne Tijkens reke, 't wijffe dat daar veel te weinig verdiende, mocht voor haar profijt een spekkewinkeltje houden in 't kamertje waar Jantjes kloefen te koop stonden, aan de achterkant van 't huis, met een venster en een deur. Op enkele banken achter 't venster stonden er enige glazen potten met een deksel, gevuld met het allerbeste suiker-goed. Binnen op een rekje en een toogtje stonden potten met allerhande koeken en spekken, aslook enkele gebloemde talloren, enige oude melkpinten, enige bierglazen, alsook blikjes en dozen, gevuld met babbelaars, roste bollen, beuterspekken, stampers, suikers- en lekstokken, brokjes kalissedrup, allerhande koekjes, enz., alles in 't bereik van de schamele cent, die het merendeel van de kinderen uit die tijd mochten verdoen.

Voor dien cent kreeg je gemiddeld vier marbelgrote stukken, twee grote zwarte bollen, één babbelare, één stamper... en dat voor een volle week van de ene tot de volgende zondag.

Als moeder de verlangde geldschat 's zondags na den noen uitdeelde, vlogen wij er mee naar Lowiezens om te kiezen, te kopen en te smekken. 't Was wel de moeite weerd ! Gelukkig dat we in de weke nog entwadde konden trapperen met boodschappen voor moeder. Maar we wisten toen van niet beer en we waren tevreden met een spekke van een cent. Waar is de tijd !

Belletje en Trezetje Kuipers, twee oude wuuvetjes, weunden halfwege de huidige Kerkstraat in een oude huis. Een van de twee had blijkbaar een aardige hand, want ze bedekte die altijd met een voeteling van een oude zokke. Deze twee dutsen hielden ook spekkewinkel. Al hun koopwaar lag uitgespreid op een tafel in alle mogelijke recipiënten, meestal gebroken of geschonden. 't Was daar ook "spekkebakkerie" met de specialiteit "babbelaars". Dat ware zwarte "plakkiesters", smakend naar gebrande "sarope" (stroop). Gelukkige jongens, die geld hadden, gingen na de schole om een warme babbelare. Babbelaars waren toen een beetje zochte (zachte) en je mocht de grootste en dikste uitkiezen. Je begrijpt dat Belletje en Trezetje geen begrip hadden van meetkundige gelijkvormigheid en niet konden verhelpen dat de grootste babbelaars eerst weg waren. Belletje stak zelfs een handje toe. "Hier is nog een djenten", zei ze altijd, al was ie maar zo groot als de andere. De kinders lekten aan de taaie baksels en beten erin, zodat het zwarte sop langs hun kinne liep. "Babbelaars" waar haalden ze 't uit!. "Stampers", dat is nog te verstaan. Een ronde spekke ter grootte van een vijffrankstuk zaliger, met in 't midden een stokje ingeplant, lijkt wel op een stamper in de zwijnskuup of op een klopper om de bedden in de moestuin dicht te stampen.

Wat de meisjes bij voorkeur kochten was een viertal stukjes kalissiedrup. Ze staken die in een flesje met water en schudden en klutsten tot de gehele inhoud in schuim was veranderd. Dit schuim werd afgezogen, het flesje werd opnieuw gevuld en zo hielden de meisjes zich 's achternoens bezig. Erg opwindend was dat niet.

Cecilia Blommaert woonde op den hoek van 't Bezemstraatje, waar nu in 1948 Seven Mareyt woont. Haar winkeltje was goed voorzien en na Karretjes had zij ook het meest te doen. Maar 't was een oud vrouwtje en de droeve jongens waren erop uit om ze te plagen. Om het schof van den "disch" niet voor elke cent te moeten opentrekken, was er in 't blad juist erboven een gleuf gemaakt waar Cilia het geld liet binnenvallen. Maar boven dat gleufje stond er altijd een pateeltje of een doze. Waarom? Sommige droeve jongens, die zelf wel eens wilden onder inden hoe geestig het was een klinkend muntstuk door 't gatje te laten vallen, begiftigden het sukkelende oude vrouwtje met een roste knoop. Daarom stak Ciliaatje liever zelf de goe munte door 't gaatje.

Er was één enkele dag in 't jaar dat Cilia's winkeltje gesloten was, nl. op haar feestdag, Sint-Cecilia, 22 november. 't Vrouwtje vluchtte weg omdat de muzikanten, die haar patrones vierden erop uit waren om haar een serenade te brengen. Ze hadden ooit het winkeltje bestormd, het vrouwtje mee getrokken en op straat een flikkertje met haar geslagen. Ze was daarvan verschrikkelijk benauwd en om dat niet meer tegen te komen sloot ze dien dag haar deur en ging ze helpen te lande bij haar broer Ko.

Een echt spekkewinkeltje bevond zich in 't verneukelde huuzekotje van Cissen Driessens, bijgenaamd de Meerlare. Dat huuzetje stond achter 't kerhof in 't Pastoorsstraatje. 't Was een spekkewinkel die trok. 't Ging er serieus aan toe. Vrouwe Verzenie (Virginie) liet al dat spekkegelul niet langer duren dan de tijd van 't binnenkomen, 't kiezen, 't betalen en 't weggaan. En ook Meerlare loerde van achter de stove met zijn pinkoogjes.

Vescheen : verscheidene

fleuten : flarden, stukken

djenten: grote, vergelijk gentleman en Genteledijk

droeve jongens : stoute jongens

flikkertje ; dansje